

CHRISTINA SWEENEY-BAIRD

S O U M R A K M U Ž Ů

KAŽDÝ MŮŽE PŘENÁŠET VIRUS,
POUZE ŽENY MOHOU ZACHRÁNIT SVĚT

SOUMRAK MUŽŮ

Copyright © Christina Sweeney-Baird 2021

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Jana Hrdličková, 2022

Cover © Kreativní bojovníci s.r.o., 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

ISBN 978-80-277-2658-5 (pdf)

CHRISTINA SWEENEY-BAIRD

S O U M R A K **M U Ž Ů**

F O B O S

Margaritě, mé matce.
Jsem moc ráda, že jsem tvou dcerou.

PŘEDTÍM

Catherine

Londýn, Velká Británie

Před pěti dny

Je třeba se oblékat na Halloween do kostýmu, když jste rodič? Nikdy předtím jsem to nemusela řešit. Theodorovi byly před pár měsíci tři roky, takže jsem ho až doteď oblékala jen do různých roztomilých kostýmků (mrkvička, potom lev a pak rozkošný hasič s chlupatou helmou) a fotila ho doma. Nechci být za nudnou matku, o které si každý myslí, že je snobská a příliš povýšená, než aby si převlékání do kostýmů užila. Taky ale nechci být přehnaně horlivá. Snaží se takhle i další rodiče? Alespoň někteří? Proč vám tyhle věci nikdo nikdy nevysvětlí předem?

Beatrice – moje jediná skutečná kamarádka v Theodorových jeslích – říkala, že by raději umřela, než aby se převlékla do něčeho hořlavého. Na druhou stranu pracuje v investičním bankovníctví a pokaždé, když má „špatný den“, kupuje si kabelky za dva tisíce liber, takže si nemyslím, že je úplně dobrým příkladem toho, co dělají ostatní matky v této klidné části jižního Londýna.

Celá nesvá si kostýmy prohlížím. „Sexy čarodějnice.“ Ne. „Sexy služebnice z *Příběhu služebnice*.“ Za to mě do konce života vyloučí z Asociace rodičů a učitelů svatého Josefa. „Sexy dýně.“ Blbost. Co by udělala Phoebe? Z mých kamarádek je ta nejrozumnější a nejpragmatičtější a má nevysvětlitelnou schopnost vykouzlit jednoduchou odpověď na jakýkoli problém, jako by celou dobu čekala, až se zeptáte. Phoebe by řekla, ať na sebe prostě hodím něco černého a na hlavu si dám čarodějnický klobouk, takže se rozhodnu udělat přesně to. Mám dojem, že Phoebeiny dcery si dnes vykoledují něco lepšího než sladkosti, které dostaneme my. Díky nemalému dědictví, které jí loni odkázal otec, bydlí v děsně drahé části Battersea. Odkázal jí dům s pěti ložnicemi a obrovskou zahradou, ale jak ráda vtipkuje, dost za to zaplatila tím, že po něm zdělila i orlínos.

Podívám se na hodinky a uvědomím si, že už zase nestíhám včas vyzvednout Theodora z jeslí. Popadnu klobouk a uháním tam. Za každých pět minut zpoždění účtují dvacet liber, což je tak horentní suma, že jsem v pokušení si založit vlastní jesle, protože je to určitě nejvyšší legální úroková sazba v zemi.

S ostatními matkami si odbudu uspěchané *Dobrý den, ahoj, zdravím, ano, já vím, už zase mám zpoždění, přestože většinou pracuju z domova! Ha! Ano, neumím si nic zorganizovat, to je sranda, k popukání, jak vtipné*, když probíhám dveřmi a vyzvedávám si osamocенého Theodora.

„Maminka už zase přišla pozdě,“ povzdychne si.

„Promiň, zlatíčko, kupovala jsem na dnešní večer čarodějnický klobouk.“

Obličej se mu rozzáří. Pokus o rozptýlení zafungoval. Halloween se z něčeho, čemu minulý rok sotva rozuměl, náhle stal nejzajímavější událostí, kterou si dokáže

představit. Alespoň do Vánoc. Takhle jsem si rodičovství vždycky představovala. Rodiče mi zemřeli, když mi bylo deset, a nemám žádné sourozence, takže mé dětství bylo plné nepříjemných překvapení. *Jak moc* jsem unavená? *Jak často* bývá nemocný? Vážně se cítím až *takhle* osamocená? Halloween, Vánoce a narozeniny představují bezpečná útočiště, kdy si můžu na chvilku splnit sen o tom, že jsem perfektní matka z Instagramu.

Z venkovní zimy vklouzneme do tepla za dveřmi a já se ihned vrhám do vaření. Pokaždé se snažím Theodora nakrmit dřív, než se Anthony vrátí domů, protože chaos z toho, že vidí svého otce, způsobí, že zapomene na jídlo i zeleninu a nechá za sebou jen opuštěný talíř. Je neuvěřitelné, jak těžké je přemluvit tříleté dítě, aby se rozumně zdravě najedlo, a dnes večer je to obzvlášť nesnesitelné. *Ještě jeden hrášek a pak si můžeš dát další dva kousky těstovin. Pět hrášků a v sobotu se budeš moct podívat na film.*

Anthony dorazí domů zrovna ve chvíli, kdy Theodore šplhá nahoru po schodech otrávený z mého požadavku, aby se před spaním vykoupal. Už zase. Když se objeví ve dveřích, stále ještě vyřizuje pracovní hovor. Vypadá unaveně a ztrhaně. Potřebujeme dovolenou. Teď, když pomalu směřujeme ke čtyřicítce, mi připadá, že to říkám každých čtrnáct dní, a to i v případě, kdy jsme se z dovolené právě vrátili.

Anthony konečně dotelefonuje. Týkalo se to blockchainů a dalších nesrozumitelných slov, která mi nic neříkají. Po deseti letech manželství jsem šťastně přešla od pocitu viny ohledně toho, že práci svého manžela nerozumím, k radostné nevědomosti. Pokud by detailní porozumění manželově nebo manželčině práci bylo podmínkou k dlouhotrvajícímu a spokojenému manželství, žádné by nevydrželo. Kromě toho by se Anthony dokázal rozpomenout na

název jednoho z mých posledních publikovaných článků asi tak stejně dobře, jako bych já zvládla napsat skript v Javě. Což je slovo, u kterého se mi vždycky nejdřív vybaví tělové mléko, než si uvědomím, že se jedná o programovací jazyk.

Následuje pozdrav, polibek na tvář a rychlé objetí předtím, než Anthony zmizí v patře. Koupání a ukládání do postele jsou na něm. Na mně je vyzvednutí z jeslí a večeře. Pokud tyhle věci někdy děláme společně, počítá se to mezi nenadálé a nádherné události. Zatímco si nalévám sklenici červeného vína – uklizení nádobí do myčky může počkat, ale vyřízení e-mailů nikoliv –, napadne mě myšlenka, že kdybychom měli ještě další dítě, nic z tohohle bych už nezvládala. Nebyla by zde žádná tichá a jakž takž uklizená kuchyně, ve které sedím se sklenkou vína v ruce. Nebyla by zde žádná vyhlídka na poklidný večer směřující ke klábosení s manželem, nerušené sledování televize a dlouhou noc plnou spánku, který udržuje mozek v chodu a podporuje fungující vztah.

„Jak ses měla?“ Anthony je zpátky dole. Když si do misky nakládá trochu těstovin, které jsem mu připravila, povšimnu si, že dnes večer už pro něj nezbylo žádné víno.

„Dnes to byly samé úpravy, úpravy a úpravy. Moje oblíbená část při psaní článků,“ řeknu se silným sarkasmem. Jedna z profesorek na Oxfordu mi kdysi pravila, že když se stanu akademičkou, čekají mě doživotní domácí úkoly. Tehdy jsem jí to nevěřila, ale panebože, jak ta měla pravdu. Můj poslední článek o rozdílných přístupech k výchově v Dánsku a Británii a jejich vlivu na vzdělání si už přečetli tři testovací čtenáři a nějak se přihodilo, že všichni po mně chtějí, abych článek změnila rozdílnými a protichůdnými způsoby. Na konci osmihodinového pracovního dne, během kterého jsem se snažila rozluštit jejich komentáře,

jsem byla tak vyčerpaná, že jsem byla v pokušení vyhodit notebook z okna. S nadějí jsem řekla své úžasné šéfce Margaretě, že to pravděpodobně znamená, že je můžu ignorovat, ale jen se na mě přísně podívala a řekla mi, abych si večer dala pořádnou sklenici vína, než se do toho další den zase pustím. Poslechla jsem ji.

Vysvětlím situaci s kostýmem čarodějky a Anthony se na mě s vážným výrazem podívá. „To zní dobře,“ řekne. „Plán A: Čarodějnice. Plán B: Normální ženská v černé.“ Vážnost, s jakou k těmto problémům přistupuje, když o nich mluvíme, je jednou z mnoha věcí, které na něm miluju. Nikdy by neřekl: „Tohle je hloupé téma, proč se o tom vůbec bavíme?“ Mé kamarádce Libby její bývalý přítel kdysi řekl, že je směšná, když začala o něčem hovořit, zrovna když jsme měli rande ve čtyřech v sushi restauraci v Soho. Už si nepamatuji, co vlastně říkala, ale vím, že Anthony k tomu tehdy bez špetky humoru v hlase podotkl: „Když se o tom chce bavit, není to směšné. Není směšná.“

Libby říká, že Anthony je jeden z důvodů, proč je nezadaná, protože vidí, jak by láska měla vypadat. Snažím se jí připomenout, jaké jsme byly na univerzitě. S Anthonym jsme spolu už půl života. Dvěma polovinami jednoho celku se nestanete přes noc. Myslím, že jsem ze sebe kdysi vypustila něco ve stylu, že „vztah je cesta“ a Libby se se mnou odmítla bavit dál, dokud jsem jí nekoupila dvojité gin s tonikem.

Když Anthony odklidí talíře, což jsem tak nějak, možná, zcela určitě nechala na něm, protože je mnohem pořádnější než já, posadím se na židli se spokojeným povzdechem. Pozorně se na mě podívá. Buď má chuť na sex, nebo si chce promluvit o velkém P. Podstoupit umělé oplodnění, nebo nepodstoupit? Otázka, jež je výdobytkem, o kterém mohou páry přemýšlet pouhých posledních čtyřicet let.

Velké P jsem v Anthonyho pracovním diáři v rohu stránky pro pátek zahlédla už před pár měsíci. Okamžitě jsem ho bez jakýchkoli důkazů začala podezřívat, že má milenkou. Je to snad Pavla? Petra? Patricie? O koho se jedná? Několik dalších týdnů jsem do rozhovorů zařazovala ženská jména začínající na P a bála se okamžiku, kdy zčervená ve tváři a začne vypadat provinile, ale on si jen myslel, že se nenápadně snažím naznačovat dětská jména.

Potom jsem každých pár týdnů jeho diář zkontrolovala a P se tam objevovalo opakovaně. Nevím, proč jsem se ho jednoduše nezeptala, co to P znamená. Nelže mi a nejspíš to byla nějaká nudná pracovní záležitost, ale prostě mi to uvízlo v hlavě. Chtěla jsem na to přijít sama. A pak jsem na to před čtrnácti dny přišla. P se vždycky objevilo v den, kdy jsme skončili s diskusí ohledně plodnosti, respektive u mé neplodnosti. Prošla jsem si svoje deníky a bylo to tam černé na bílém. V den, který označil písmenem P, jsme vždycky nějak zabředli do stejné konverzace. Anthony rád plánuje a nedokáže prostě nechat věci plynout. Když se jedná o dovolenou, je to skvělá věc, protože nemusím vůbec nic dělat, a než si to uvědomím, jsem v nádherném hotelu v Lisabonu, který zarezervoval za příjemnou cenu před osmi měsíci. Ještě lepší to je pro večerní rande a příjímáčky do školy. Ale pro Důležité rozhovory, které dokážou zkazit středeční večer, protože jste doufali, že se vás manžel pokusí svést, je to trochu depresivní.

Svým způsobem trochu závidím ženám, které se nacházely v mé situaci před mučivým objevem léčby neplodnosti. Spousta žen měla jen jedno dítě nebo vůbec žádné, a tím to skončilo. Sice přicházely slzy a modlitby a možná i trocha lítostivých otázek ve stylu: „Proč zrovna já?“, ale tehdy neexistovala možnost volby. Jednoduše jste to neměly pod kontrolou. O takové ztrátě kontroly sním.

Stejné rozhovory už vedeme téměř celý rok. Rok předtím jsme se snažili a předpokládali jsme, že k tomu prostě dojde. Nestalo se ale vůbec nic. Z mých vaječníků se neozvalo nic než rádiový šum. Zkusila jsem brát klomifen, abych je „probudila“, ale rozhodly se usnout a drze ignorovaly mé žádosti o spolupráci.

„Dneska v práci jsem mluvil s šéfkou.“ Když ji zmíní, trhnu sebou – prosím, už ne. Pořád se snaží přesvědčit Anthonyho, aby mě přiměl začít s umělým oplodněním. Nikdy jsem ji nepotkala, ale nenávidím ji. Co je jí vůbec po tom? Když jsme si ale s Anthonym vyměňovali svatební sliby, slíbila jsem mu, že ho vždycky vyslechnu a nikdy ho neodsoudím. Bylo mi ale jen čtyřiaadvacet a tehdy jsem nevěděla nic o tom, jak může být otravné muset někoho poslouchat, když si jen chcete dát sklenku vína. Ale protože jsem to slíbila, jen se usměju a zeptám se: „O čem?“

„Říkala, jak se teď Alfiemu daří mnohem líp, když má sourozence. Je víc společenský. Víc mluví. Myslí si, že je díky tomu i víc empatický.“

Zadusím v sobě poznámku, jakým právem ta hrozná ženská kritizuje mé rodinné pořádky. Jako bych snad vychovávala děsivě zamlklého budoucího sociopata, protože jsem nezpłodila víc dětí. Vydám ze sebe nic neříkající zvuk a jedním hltém dopiju víno; vzdorovitý akt tváří v tvář těm vlastnostem alkoholu, které potlačují plodnost.

„Měli bychom se do toho pustit,“ řekne s bezhlavou vervou. Tohle už jsem od něj slyšela. „Moc jsem o tom přemýšlel. Musíme se jednou provždy rozhodnout. Ani jeden z nás nemládne. Za dva měsíce ti bude třicet čtyři a úspěšnost umělého oplodnění se s narůstajícím věkem jen zhoršuje.“ Dívá se na mě, jako by odpověď byla jednoduchá, jako bych s tím prostě jen měla souhlasit a všechno dobře dopadne!

„O tom už jsme se bavili. Číslo známe, ale...“ Ve skutečnosti už nevím, co říct jiného – co jsem neřekla už tisíckrát předtím. Kdybych měla jistotu, že mi jeden pokus o umělé oplodnění zajistí dítě – nového člena rodiny, kterého už tak dlouho chceme –, neváhala bych ani na chvíli. To ale není slib, který by mi někdo dokázal dát. Víím, jaká je šance, že to zafunguje. Není velká a já nikdy neměla v lásce sázky. Připadá mi strašně nezodpovědné začít s procesem umělého oplodnění, když už máme Theodora, kterému můžu věnovat všechny svůj čas, a naučila jsem se přijmout naši rodinu takovou, jaká je. Co když se o něj nebudu moct postarat, až mi bude špatně z hormonů, které do mě napumpují, nebo budu emocionálně vyčerpaná ze zklamání? Co když při snaze o sourozence přestanu být dobrou matkou dítěti, které už mám? Pořád ale toužím po dalším Theodorovi a chci ho vidět, jak si hraje s jiným dítětem. Občas mě to vezme za srdce a na jeden den pochopím Anthonyho neoblomné přesvědčení, že další dítě potřebujeme.

Procházím si různými fázemi. Někdy se cítím rozhodnutá a připravená. To zvládnou. Pošlete mi jehly, píchejte je do mě, přivažte mě k lůžku. Pro dítě udělám cokoli. Jindy se ale při představě všech těch lidí a předmětů a drátů a věcí, které by do mě nacpali, chci schoulit do klubíčka. *Ne, řekne mé tělo. Tohle není správné.* Anthony je náchylnější k hnízdění než já. Když posmrkávající novorozenec kamaráda nebo jeho kmotřenec udělá něco roztomilého, nevyhnutelně to vede k naléhavému přesvědčení, že bychom prostě měli jít do toho. Zkusme to, co můžeme ztratit? Jako dnes večer.

Co můžeme ztratit? *Všechno, Anthony*, chci pokaždé vykřiknout. Čas od času přesvědčím sama sebe, že celou tu záležitost s umělým oplodněním zvládnou, ale nedokážu

do toho jít lehkovážně. Na chlapa, který tak rád všechno plánuje, je Anthony pozoruhodně neinformovaný o dopadech umělého oplodnění a dítěte, nebo v horším případě umělého oplodnění a žádného dítěte, na naše životy. Potřebuji, aby pochopil, jak těžké to pro mě bude. Protože stejně jako u všech věcí spojených s vyrůstáním malého človíčka to bude právě žena, která pocítí všechny negativní věci. A to za předpokladu, že to vůbec zafunguje; co když to bude k ničemu?

„Potřebuji víc času, abych to zvážila, promyslela pro a proti.“

„Proč neustále předpokládáš, že se to nepovede?“

„To není pravda.“

„Ale je,“ řekne a do popředí hlasu se mu vkrade přetrvávající frustrace. „Mluvíš o finanční, emocionální a fyzické zátěži, jako by bylo předem jisté, že budeš podstupovat umělé oplodnění po následující tři roky. Co když to zafunguje hned napoprvé? Co když to bude úspěšné? Co když máme dítě na dosah ruky a jen nechceme popadnout šanci za pačesy?“

„Tobě se to říká,“ zamumlám.

„Cos říkala?“ zeptá se, i když mě slyšel. Samozřejmě, že mě slyšel.

„Říkala jsem, že se ti to říká. Ty si tím procházet nebudeš.“

„Jsme v tom spolu, Cat. Prosím, tohle za tebe udělat nemůžu. Vím, že to není fér, ale nemůžu. Prosím. Jen o tom popřemýšlej.“

Posadíme se vedle sebe na gauč, abychom se podívali na něco, o čem Anthony tvrdí, že to má být dobré. Uvědomím si, že se mi nezvýšil srdeční tep. Jsem klidná. Po tomto druhu rozhovorů jsem bývala ubrečená a přecitlivělá, ale teď už to nebolí. Co to znamená? Že jsem se smířila s tím,

že budeme mít jen jedno dítě? Znamená to, že jsem za to ráda? Můžu za nás tohle rozhodnutí udělat sama, když ho to ovlivní stejně tak jako mě?

Problém je, že po mně Anthony chce, abych udělala něco, co udělat nedokážu. Nedokážu se rozhodnout. Velká část mého já tajně doufá, že k tomu prostě dojde. Když počkáme a ještě o měsíc to odložíme, a pak o další a další, možná to tento měsíc vyjde. S Theodorem jsem otěhotněla po šesti měsících naprosto příjemných a pravidelných pokusů o dítě, a zrovna když jsem začínala panikařit, stalo se to. Ranní nevolnosti byly tak silné, že by porazily i vola. Víím, že teď se bezúspěšně snažíme už dva a půl roku. Víím, že už mi vajíček moc nezbývá a že má moje děloha podivný tvar, který ji dělá pro embryo méně „pohostinnou“ (což je v kontextu plodnosti tak kruté slovo, že jsem toho povýšeného konzultanta, který urážel mou anatomii, chtěla uškrtit jeho vlastní kravatou). Všechno tohle si uvědomuju a přála bych si, aby tomu tak nebylo. Přála bych si, abychom mohli nic netužit a doufat, protože by se to mohlo stát. Jen to zatím nevíme.

V noci, když procházím kolem našich fotek po cestě nahoru po schodech, přemýšlím – tak, jak tomu po našich rozhovorech o plodnosti bývá – nad tím, co jsme tady vybudovali. Rodinu od nuly k současnému stavu. Od fotky, na které jsme spolu byli první rok, měli do sebe zapletené nohy v College baru a zamilovaně na sebe hleděli, k fotce nás třech, kterou pořídila Phoebe před pár měsíci v parku v Battersea. Mé černé kudrnaté vlasy poletují ve větru a kontrastují s Theodorovou perfektní kaštanovou čupřinou, kterou zdědil po Anthonym.

Později ležím v posteli a čtu si. Anthony si vleze za mnou a sklouzneme do naší rutiny. S knihou po boku mu podám masku na oči, vypnu světlo, opřu si hlavu o jeho

rameno a na hrud' mu položím ruku. Když mi rukou obejmeme loket, cítím se v bezpečí.

„Anthony,“ zašeptám.

„Ano,“ odpoví. Tohle na něm miluju. Neříká „co“ ani „hmm“. Říká ano na cokoli, co bych mohla chtít říct.

„Nechci se rozhodnout. Nemůžu.“ V krku mám knedlík. Teď už ve spojitosti s roky neplodnosti brečím zřídka. Snažím se to potlačit, protože opravdu nemůžete každou noc po dva roky strávit pláčem. To by bylo neuvěřitelně depresivní. „Co když k tomu dojde přirozeně? Chtěla bych, aby tomu tak bylo...“

„Ach, Cat,“ řekne něžně Anthony a jeho hlas mě odzbrojí. Když jsem teď prozradila své tajemství, přišlo na jedinou o svou moc. Jde o smutnou, malou a hloupou nádej. Na druhou stranu – kdo ví?

„Chápu to,“ řekne. „Dáme tomu ještě jeden měsíc.“

Nikdy jsem svého manžela nemilovala víc než v tenhle moment.

PROPUKNUTÍ

Amanda

Glasgow, Velká Británie

Den 1

Listopad je vždycky vytížený, ale tohle je šílené. Oblast kolem Gartnavelu ještě nikdy tak zjevně neukázala své sociální rozdíly. Na pohotovosti se objevují případy pádů na ledovce a úporného kašle movitých rezidentů střední třídy z glasgowského West Endu. Jsme zaplaveni melíry, znalostmi o různých typech antibiotik a přízvukem typickým pro vyšší třídu. Jsou neoblomní a chtějí, aby byli jejich rodiče a prarodiče přijati *ihned*. Odvrácenou stranou tohoto příběhu o dvou městech je cirhóza jater, chronická chudoba a neatraktivní následky celoživotní závislosti na cigaretách.

„Další případ SMŽ,“ řekne mi vesele Kirsty, vynikající mladá sestřička, když se proplete kolem mě a bez varování mi do rukou vrazí kartu. Syndrom mizerného života. Doktorská hantýrka pro „Ve skutečnosti vám vůbec nic není. Jen jste velice smutní, protože váš život je opravdu těžký a bohužel neexistuje nic, co bychom s tím mohli udělat.“ Kdysi jsem se pokoušela pomoci, když

jsem ještě byla mladá a naivní začátečnice. *Co když nikoho jiného nemají?* říkala jsem si zoufale, když jsem volala na sociálku sedmkrát za noc, dokud mi to nepřestali zvedat. Ovšem v pozici lékaře specialisty je můj přístup trochu odlišný.

„Proč tedy mám toho člověka vyšetřit?“ zeptám se. Je to ztráta času – klasický bezvýznamný úkol pro mladého doktora.

„Výslovně požádali o konzultaci se specialistou a nechtějí vidět nikoho jiného.“ Aha. Jakkoli je to nefér, je pravda, že když jste hlasití, neoblomní a obecně osinou v zadku, obvykle se vám v nemocnici dostane lepší péče. Ne proto, že by se nám takové chování líbilo. Jen vás chceme dostat dveřmi zase ven.

Přijdu k nemocničnímu lůžku, jehož závěs poskytuje zdánlivé soukromí. „Co pro vás mohu udělat?“ zeptám se svým speciálním optimistickým, ale účinným hlasem, který si ve svém přeplněném a podfinancovaném pohotovostním oddělení šetřím pro zdravé jedince.

„Není mu dobře,“ zavrčí bledá žena po mé levici a ukáže na dítě, které – ačkoli je znuděné – vypadá zdravě jako řípa.

„Co mu je?“ zeptám se, když se posadím proti němu. Z poznámek na kartě vidím, že jsou jeho životní funkce v normálu. Nemá ani zvýšenou teplotu. Nic mu není.

„Pořád spí do pozdních hodin a kašle.“ Dítě ze sebe doslova nevydá ani ten nejmenší zvuk.

Po pár neškodných otázkách je záhada vyřešena. Zrovna si prochází pubertou a cestou ze školy se pokusil vykouřit cigaretu s podobně nezbedným kamarádem. Někdo by měl zavolat Sherlocka, má tady konkurenci.

Když zaraženému chlapci a jeho matce ukazují cestu ven, zaslechnu zvonění telefonu pro vážné případy.

Zvednu to. Jde o dvouměsíční dítě s podezřením na otravu krve. Je na cestě.

Když zazvoní telefon s informací, že je na cestě naléhavý případ, cítím příliv adrenalinu, vůči kterému nejsem ani po dvaceti letech lékařské praxe imunní. Po pětáctyřiceti minutách napětí, kdy se snažím dítě stabilizovat, ho převezou nahoru na jednotku intenzivní péče. Dostane se mi krátké chvilky na to, abych se otočila a utřídila si myšlenky, když dovnitř přivezou další naléhavý případ. Tenhle je rutinnější. Jde o dopravní nehodu s několika ošklivými reznými ranami a podezřením na vnitřní krvácení. Do dvaceti minut je posílám nahoru na CT. Umyju si ruce a snažím se rozpomenout, v kolik hodin začínají třídní schůzky mého syna, když mě za ruku popadne jedna z mých mladých doktorek, které jsou tu prvním rokem.

Blábolí cosi o kolapsu pacienta, který byl předtím v pohodě, a bezradně mě žádá o pomoc. Už jsem to viděla mnohokrát. Je na oddělení pouhých deset týdnů, zdravotní stav jejího pacienta se začíná zhoršovat a ona propadá panice. Víím, že bych měla projevit respekt a vzít v potaz skutečnost, že je jen mladou doktorkou a všechny se musíme učit, ale ve skutečnosti je to jen otravné. Dokážu pochopit nedostatky ve znalostech a tolerovat chyby, ke kterým dojde vlivem vyčerpání. Ale neřízená panika na pohotovosti je asi tak stejně užitečná jako papírová lodička, do které zatéká. Ačkoliv to může znít velice ošklivě, i když si to jenom myslím, okamžitě mě napadne, že z ní nikdy nebude doktorka na pohotovosti. Když nedokážete udržet chladnou hlavu v momentě, kdy vám selhává pacient, obor medicíny určený naléhavým případům není nic pro vás.

Běžím s ní zpátky k závěsům. Vedle postele stojí pacientova žena a vzlyká. Skoro na Fionu zasyčím, aby ho okamžitě odvezla na resuscitační, a ptám se tak tiše

a rozzuřeně, jak to jenom jde, proč tam ještě není. Stačí mi letmý pohled na muže a jeho životní funkce, abych viděla, že je to opravdu vážné. Ježíši, dokonce se na něj ani nemusím dívat. Každý přístroj v jeho okolí pípá s neodbytnou naléhavostí.

Fiona vysvětluje, že měl chřipku a že když dorazil, byl v pořádku, prostě v pořádku! Doplnila mu tekutiny, dala mu paracetamol a zjevně doufala, že za chvíli odejde s přesvědčením, že má pouze o chřipku a nic jiného.

V tuto chvíli už pacient umírá. Dýchá s obtížemi, s mělkým lapáním po dechu, kdy tělo už není schopné zvládnout základní životní požadavek nasát do sebe vzduch. Jeho kůže má šedý nádech někoho, jehož životní funkce selhávají a jehož teplota stoupá výš a výš. Teď už ho obklopuje sedm členů lékařského personálu. Vrchní sestra mu ve dvouminutových intervalech kontroluje teplotu a se stěží zamaskovaným překvapením ohlašuje, že rychle stoupá. Svlékáme ho a obklopujeme ledem a studenými ručníky. Prohlížím celé jeho tělo a hledám ranku, kousnutí hmyzu, řeznou ránu po holení, škrábnutí. Cokoli, co by mohlo způsobit sepsi. Nenacházím ale nic. Nemá žádnou vyrážku, takže meningitida je nepravděpodobná. V tuto chvíli si začínám myslet, že pro něj už není cesty zpět. Jakmile začnou selhávat orgány, není toho moc, co byste mohli dělat. Zavedeme mu cévku a doplníme tekutiny a kyslík. Napumpujeme ho obrovským množstvím antibiotik a antivirotik, abychom potlačili cokoliv, co ho spaluje, dáme mu steroidy, abychom napomohli dýchání, uděláme všechno, co můžeme. Vezmeme mu vzorky krve, abychom zjistili, jestli nemá infekci, abychom mohli přizpůsobit koktejl podávaných antibiotik a antivirotik, tedy za předpokladu, že přežije minimálně do chvíle, než dostaneme výsledky, ale už teď mu selhávají ledviny. Nevychází z něj

žádná moč – pytlík od katetru se houpe ve vzduchu pod postelí s depresivní prázdnotou. Když se mě moji přátelé napůl v legraci ptají, jestli umírají, občas jim odpovídám, že pokud pořád potřebují čůrat, nic jim není.

Když odstoupím o krok dozadu a prohlédnu si scénu, která se přede mnou odehrává, naaranžuju tvář do vážného klidu. Je to pohledný mladík. Má tmavé vlasy, na bradě má strniště a vypadá mile. Jeho žena se neustále všem plete pod nohy a vzlyká tak, že ji není možné utěšit. Chápe, že už je to nevyhnutelné. Všichni to chápeme. Čas od času na nás zakřičí, abychom se víc snažili, ale nemůžeme dělat nic víc než čekat a doufat, že se jeho tělo nějakým zázrakem vzpamatuje. Tři hodiny poté, co dorazil na pohotovost, spustí přístroj, na který všichni čekáme, svůj dlouhý pískot. Zastavilo se mu srdce. Nějakým zvláštním způsobem cítím úlevu. Napětí v místnosti se rozplynulo. Konečně můžeme všichni začít něco dělat. Vrchní sestra začíná s masáží srdce. Dám příkaz, aby mu byl podán epinefrin. Dáme mu jeden, dva, tři elektrošoky. Sestra odvádí jeho ženu, teď už šokovaně zmlklou, do rohu resuscitačního oddělení, podpírá ji a drží ji dál od postele. Hrubá síla elektrošoku není nic, co by měl pozorovat kterýkoliv člověk blízký pacientovi. Když chceme někoho přivést zpět z říše mrtvých, dáváme jim pořádně zabrat a vystavujeme je elektrickým šokům ve snaze přimět jejich srdce k neochotnému rytmu.

Nefunguje to, ale všichni jsme věděli, že to tak dopadne. Je to muž, jehož tělo bylo něčím zpustošeno, ale zatím ještě nevíme čím. Naše paže jsou unavené. Vrchní sestra se na mě podívá s otázkou v očích a s defibrilátorem v rukou. Zakroutím hlavou. Udělali jsme všechno, čeho jsme byli schopni a co jsme udělat měli. Kdybychom teď pokračovali, jen bychom vystavovali tělo mrtvého muže

zbytečnému násilí. Po padesáti dvou minutách vydám další příkaz. „Všichni přestaňte. Už to stačilo.“

„Čas smrti 12:34, 3. listopadu 2025.“ Nechám jednoho z mých zkušenějších lidí, aby se postaral o administrativu související s úmrtím a aby utišil truchlící vdovu toho ubohého muže. Ještě před několika málo minutami byla manželkou.

Fiona, moje panikařící mladá doktorka, je rozrušená. Je to první mladý pacient, o kterého na oddělení přišla – a když jsou mladí, je to něco jiného. Nikdy není jednoduché přijít o pacienta, ale když je někomu osmdesát pět, prožije dlouhý život a dostane mrtvici nebo rozsáhlou srdeční zástavu, je vám sice smutno, ale máte pocit, že to patří k životu. Smrt si přijde pro všechny a vám byla vyměřena příznivá doba života. Bůh vám žehnej a uvidíme se na opačném břehu.

Když ale zemře někdo mladý, je to proto, že se něco vážně zvtřlo a my jsme nebyli schopni to napravit. Pacient se jmenoval Fraser McAlpine. Jeho žena bez přestání vzlyká a opakuje, že šlo jen o chřipku.

Vezmu do ruky Fraserovu kartu a vedu Fionu ven do sesterny. Posadím ji, aby se mohla vzpamatovat ze stresu a mohli jsme společně probrat, k čemu právě došlo a proč. Je to technika, kterou jsem se naučila od jednoho lékaře, když jsem se školila v Edinburghu. Když jste přišli o pacienta, projděte si okamžitě jeho kartu od začátku do konce, krok za krokem. Co jste udělali, kdy jste to udělali, proč jste to udělali, jak jste to udělali? Mladý doktor díky tomu obvykle zjistí, že udělal všechno správně a že to bylo zcela mimo jeho kontrolu. A když něco zvorál, je to pro něj poučení. Nakonec jsou všichni vítězové.

Důkladně si projdeme kartu. Fraser dorazil na pohotovost v 8:39 ráno – nic neobvyklého. V 9:02 ho prohlédla

sestra, která ho zařadila do kategorie s nízkým stupněm naléhavosti, protože to vypadalo, že má chřipku. Měl jen trochu zvýšenou teplotu a dýchal normálně. Stěžoval si na letargii a bolest hlavy. V 10:15 ho vyšetřila Fiona, která se mu rozhodla doplnit tekutiny a dala mu paracetamol. Nabídla mu, že udělá krevní testy, aby zjistila, jestli má bakteriální infekci nebo virovou a mohla ho podle toho léčit. Byl uveden na seznam pacientů pro odběr krve. V 10:15 měl teplotu 37,8 – trochu zvýšenou. Ani rodič s šestitýdenním dítětem by si z toho nedělal hlavu.

O třicet minut později, v 10:45 – tři čtvrtě hodiny předtím, než se mu zastavilo srdce –, už měl teplotu 42 stupňů. V tu chvíli je člověk prakticky mrtvý. Tehdy za mnou přiběhla Fiona. Polije mě horko. Jeho tělo přešlo z normálního stavu k téměř mrtvému za necelou hodinu.

Vidím, jak se Fiona uklidňuje, zatímco si procházíme jeho údaje. Nenalezla jsem žádnou chybu, které se mohla dopustit, a já jsem viditelně vyvedená z míry. Nejedná se o jednoduchý případ pochybení mladého doktora. Jde o něco děsivého. Neměl chřipku a nezdá se, že by podlehl sepsi. Byl to zdravý mladý muž. Lidé občas znenadání zemřou – dokonce i mladí a zdraví. Obvykle je ale zřejmé, co se pokazilo.

Potom zhlédnu něco, z čeho se mi zvedne žaludek. V nemocnici byl už před dvěma dny. Okamžitě mě napadne, že jsme museli něco přehlédnout. Nějaký člen mého týmu – ať už doktoři, nebo sestry – musel přehlédnout něco, co tohoto muže stálo život. Přečtu si záznam – byl přijat kvůli vymknutému kotníku po ragbyovém zápase.

Smrt nepatří mezi vedlejší účinky rentgenu a přikládání ledu na vymknutý kotník.

V hlavě se mi objeví myšlenka na infekci zlatým stafylokokem MRSA. Je to jedna z nočních můr jakéhokoli

doktora. Ale tohle... Nevím, co si o tom mám myslet. Ještě nikdy jsem nenarazila na případ infekce MRSA, díky bohu. Ale v tomto případě by to stejně nesedělo.

Skláním se nad záznamem a snažím se najít něco – co-
koli –, co by vysvětlovalo, co se právě stalo. Náhle se mi
cosi vybaví. Něco, co by s tím mohlo souviset, ale nedoká-
žu se toho přesně dobrat. O co se jedná? Nic ze včerejška
to není. Možná ze dne předtím? Pak mi svitne. Jde o paci-
enta, kterého jsem vyšetřila před dvěma dny. Byl to starší
muž – šedesát dva let starý –, kterého letecky přepravili
z ostrova Bute. Když ho přivezli, byl vážně nemocný. Ještě
v helikoptěře ho zaintubovali. Selhaly mu ledviny. Nebyla
jsem si úplně jistá, proč ho vůbec převáželi, ale záchra-
nář vypadal dost nervózně, když mi řekl: „Když jsme ho
vyzvedávali, nebylo to s ním tak zlé. Najednou mu ale
vystřelila teplota.“ Moc jsem o tom tehdy nepřemýšlela.
Když je člověk nemocný, stoupne mu teplota. Nejde o nic
překvapivého.

Zemřel asi čtvrt hodiny po příjezdu. Postupovali jsme
stejně jako s Fraserem McAlpinem – vzali jsme mu krev,
abychom zjistili, jaké bakterie nebo viry ho napadly. O vý-
sledky jsme se ale už nezajímali, protože zemřel. Bylo
to něco, na co se měla podívat pitevna. Zkontroluju čísla
postelí. Neleželi blízko vedle sebe. Pacienti s vymknutým
kotníkem nepatří na resuscitační oddělení. Potom zkont-
roluju, kdo z personálu vyšetřoval muže z Bute. Byla jsem
to já společně s jedním mladým doktorem jménem Ross.
Jedna ze sester byla ale v obou případech stejná. Kirsty
vyšetřovala jak muže z Bute, tak i Frasea McAlpina.

Bože, prosím, ať je Kirsty vražedkyně, protože to by
bylo mnohem míň stresující, než kdyby šlo o nakažlivou
infekci nebo problém s hygienou. Sakra, na co to myslím?
Vraždy zahrnují spoustu papírování.

Cítím, jak ve mně roste úzkost. Není to těmi úmrtími – na ta jsem zvyklá. Jde o tu nejistotu. Věc, která se mi na medicíně líbí nejvíc, je jistota. Máme plány a systémy, seznamy a protokoly. Existují pitvy a vyšetřování příčin smrti. Nezůstává ani jedna nezodpovězená otázka. Snažím se vzpomenout, jak zlé to bylo ve třetáku na univerzitě, když mi zemřela máma. Je to jako expoziční terapie, které se v myšlenkách podrobím. Když jsem přežila to, přežiju i tohle. Přežila jsem záchvaty paniky, takže pokud dostanu nějakou teď, vyrovnám se s ní. Tehdy jsem si myslela, že zemřu, ale nezemřela jsem. A to, že si teď myslím, že bych mohla zemřít, neznamená, že se to opravdu stane. Tehdy jsem nevěděla, jestli dokážu být doktorkou, ale teď jí jsem. Dávejte si pozor na malý hlásek v hlavě, který se snaží jednu děsivou záležitost převrátit v zoufalství.

Nepanikař, Amando. To z tebe jen mluví úzkost. Dva pacienti neznamenají, že tu máme případ infekce rezistentní na antibiotika. Dva pacienti nejsou pandemie. Dva pacienti ani netvoří vzorec.

Fiona říká, že už musí jít. Bez výrazu v očích se na ni podívám a nejsem si jistá, jak dlouho už tam sedíme. Nic se neděje, můžeš si na chvilku odpočinout, uklidňuji ji. Se ztrátou pacienta se člověk musí vyrovnat. Říká mi ale, že si odpočinout nemůže, protože je nemocný někdo z personálu. „Ross dnes zavolal, že mu není moc dobře, takže tu máme o doktora míň.“

Ve zlomku vteřiny udělám něco, co je naprosto šílené. Kdyby tu byl můj manžel, řekl by mi, že bych se měla objednat k psychoterapeutovi, protože záchvaty úzkosti se mi naprosto vymkly z rukou. Nicméně tu není a já se nikam objednávat nebudu, protože co kdyby? Máma mi vždycky říkala, abych věřila svému instinktu, a ten mi

zrovna říká, že je to naprostá katastrofa. Na hrudi cítím tíhu. Musím to někomu říct. Musím něco udělat, a ne se jen mlčky strachovat.

Namířím si to zpátky na oddělení. Řeknu vrchní sestře, aby se zeptala všech pacientů na oddělení, jestli byli před dvěma dny na pohotovosti. Jen se na mě nesouhlasně podívá, ale já nemám čas o tom s ní diskutovat a hned odcházím do čekárny. Zeptám se, kdo tu byl před dvěma dny – postaví se dva muži. Jeden muž pouze zvedne ruku. Je bledší než zbylí dva. Nechám mu přinést nosítka. Srdce se mi začne svírat, což dělá vždycky, když se blíží záchvat paniky, ale tentokrát má ta panika opravdu důvod. Tohle se mi ještě nikdy předtím nestalo. Vždycky jsem měla panický záchvat, když jsem panikařila kvůli něčemu nedůležitému – nikdy nešlo o *opravdovou* paniku. Chce se mi začít brečet, sesunout se na jednu z židlí v místnosti pro personál a nechat někoho jiného, aby se s touhle věcí – ať už je to cokoli – vypořádal.

Všichni mají příznaky podobné chřipce a oni nebo jejich manželky se obávají, že by mohlo jít o něco vážného, jako je třeba sepse – v říjnu proběhla kampaň proti sepsi, kterou zorganizovala vláda. Jen v této nemocnici zachránila asi dvacet životů, ale také sama o sobě prodloužila dobu čekání v čekárně. Všichni, společně se svými matkami, jsou přesvědčení, že mají sepsi.

Chci těm mužům říct, že si ve skutečnosti myslím, že by mohlo jít o něco mnohem horšího, než je sepsi – desetkrát děsivějšího než jeden z největších zabijáků v této zemi –, ale neudělám to. Zůstanu zticha, rozhodná a navenek klidná. Nikdo se neopovází zpochybnit, co dělám, dokud nevyhodím všechny pacienty z oddělení pro lehká zranění a nenahradím je pacienty s podezřením na infekci. Jedna ze sester mi začne nadávat, ale jen jí řeknu, aby si došla na

resuscitační. Teď nemůžu nic vysvětlovat – není na to čas. Vrchní sestra udělala, o co jsem ji požádala, a našla dva pacienty, kteří byli před dvěma dny na pohotovosti a teď se vrátili. Já jsem z čekárny sehnala tři. To je dohromady pět lidí. S Fraserem McAlpinem je to šest. S mužem z ostrova Bute je to sedm. Tohle není žádná náhoda.

Dveřmi do oddělení vpadne dovnitř Fiona. „Rosse právě dovezla sanitka.“

Osm.

Není to mou úzkostlivostí, to už vím. Zkřehlými prsty vytočím manželovo číslo.

„Máme tu infekci. Je to vážně zlé.“

„Počkej, cože? Jaký druh? MRSA?“

„Ne, něco, co jsme nikdy předtím neviděli. Rychle se to šíří. Musíš jít domů. Hned.“

„Jsi si jistá, že z tebe nemluví tvoje úzk–“

„Jdi. Do. Háje. Mám tu osm pacientů, kteří umírají v řadě za sebou, jako bychom byli v nějaké druhé světové válce. Všichni jsou to muži a ještě nevím, jestli to něco znamená, ale rozhodně to není dobré znamení. Jdi domů. Přísahám bohu, že jestli se nevymluvíš na to, že jsi právě zvracel, a nepůjdeš domů, rozvedu se s tebou.“

Jsem hysterická. Nikdy předtím jsem nevyhrožovala svému úžasnému, vstřícnému manželovi-onkologovi, že ho opustím. Nikdy jsem si nedokázala představit, co by mě mohlo dohnat k takové výhrůžce. Nikdy jsem si ale nepředstavovala tohle.

„Jdi domů. Nikoho se nedotýkej, s nikým nemluv – prostě odejdi. Na cestě domů vyzvedni kluky. Zaříd, aby za tebou vyšli ven. Nechoď dovnitř do školy. Prosím, běž je vyzvednout.“ Teď už žadoním. Will souhlasí. Nevím, jestli má strach ze mě nebo o mě. Nezáleží mi na tom. Jen musí být doma v bezpečí s našimi syny. Napíšu klukům zprávu,

že za nimi vyrazí táta, aby je vyzvedl, a že mají jít ven a počkat na něj. Napíšu jim jakoukoli omluvenkou, jakou budou potřebovat. Řeknu cokoli.

Trochu znám někoho, kdo pracuje u HPS, skotské organizace pro ochranu zdraví. Byly jsme spolu na univerzitě a teď je tam zástupkyní ředitele. Vždycky byla trochu nevrlá, ale to mi nevadí. Potřebuju, aby mě vyslechla. Zavolám jí a pokusím se znít klidně, zatímco hovořím s ústřednou, než mě k ní přepojí. Všechno jí ve spěchu vysvětlím, zatímco ona ze sebe vydává jakési zvuky, jako by už chtěla, aby hovor skončil. Nezní ustaraně, ale taky to vypadá, jako by si myslela, že tohle všechno už někdy viděla. Jako doktorka už nepracuje více než deset let, ale tak trochu to zní, jako by mi prostě nevěřila. Je možné, že když to vysvětluju, nezní to dost urgentně. Pro mě je to naprosto jasný případ, ale chápu, že z jejího pohledu to zní nedůležité – osm lidí je nemocných, OK, uvidíme, co se stane, potom to vyšetříme. Všechno taky sepíšu do e-mailu a řeknu jí, aby sem alespoň poslala někoho, kdo se na to podívá – jen pro všechny případy. Posadím se vedle jednoho z pacientů a zkontroluju mu puls. Hodnota je 45. Brzy umře. Všichni umřou. Dýchej, Amando. Brzy dorazí kavalérie. Tohle všechno nebudu muset řešit sama. Bude tu někdo, komu budu moct předat otěže. Dorazí někdo kvalifikovaný, kdo nosí dekontaminační uniformu profesionálně, vyřeší všechny problémy a nechá mě jít domů a zapomenout, že se tohle všechno někdy stalo.

Dveře oddělení pro lehká zranění se rozrazí. Dovnitř vejde vrchní sestra.

„Sanitka právě přivezla další čtyři. Dva z nich tu byli před dvěma dny a další dva včera. Nevím, co mám dělat.“

Má nejhorší noční můra se stává skutečností.

**E-mail od Amandy Macleanové
(amanda.maclean@nhs.net) Leah Spicerové
(l.spicer@healthprotectionsotland.org),
18:42, 3. listopadu 2025**

Leah,

Tvůj e-mail jsem si našla na internetu. Uvědomila jsem si, že jsi mi ho zapomněla dát po telefonu, když jsi řekla, abych ti poslala e-mail. Právě jsem přijela domů ze směny. Když jsem odcházela, na pohotovosti bylo devatenáct živých pacientů s příznaky něčeho, o čem si myslím, že je nejspíš virového původu (antibiotika neměla žádný efekt, ačkoli samozřejmě potřebuju, aby na patologii potvrdili, co se tu děje. Bude jednodušší, když to provede vaše laboratoř, nebo bude rychlejší to udělat tady v Gartnavelu?). Myslím, že z těch šestadvaceti lidí, které jsme až doposud vyšetřili, jich pět zemřelo, než jsem odešla z nemocnice. Jeden muž – úplně první, kterého jsem vyšetřila, z ostrova Bute – zemřel před dvěma dny. Fraser McAlpine dnes odpoledne. Tři další muži zemřeli zanedlouho poté, co dorazili, včetně jednoho z mých začínajících doktorů, Rosse.

Ve všech případech jde o muže. Je jasné, že zatím se jedná o příliš malý vzorek, ale nic takového jsem ještě nikdy neviděla. Možná tomu podléhájí spíše muži? Můžeme si prosím zavolat, abychom tohle všechno probraly, nebo do toho zapojíme ještě někoho zkušenějšího? Jde o něco velmi vážného, Leah. Je nutné, abys pochopila, jak rychle ta nemoc postupuje. Na začátku trpí běžnými příznaky chřipky a necítí se dobře, ale za pár hodin jsou mrtví, když jim předtím teplota těla vystoupala přes 43 stupňů.

Prosím, ozvi se mi co nejdříve.

Amanda

**E-mail od Amandy Macleanové
(amanda.maclean@nhs.net) Leah Spicerové
(l.spicer@healthprotectionsotland.org),
18:48, 3. listopadu 2025**

Leah, právě jsem si vzpomněla, že se to projevilo i u dítěte. Mysleli jsme si, že se jedná o sepsi. Dovězli ho k nám před Fraserem McAlpinem. Byly mu jen dva měsíce. Myslela jsem si, že je stabilní, když jsme ho posílali nahoru na dětskou intenzivní péči, ale před chvílí jsem jim volala a zjistila, že zemřel jen pár minut poté, co ho vyvezli z výtahu. Před pár dny byl tady u nás, ošetřovali ho na pohotovosti.

To je celkem sedmadvacet osob, které jsem dnes vyšetřila. Šest úmrtí. Nejstaršímu bylo šedesát dva. Nejmladšímu dva měsíce.

Amanda

**Přeposláno: E-mail od Amandy Macleanové
(amanda.maclean@nhs.net) Leah Spicerové
(l.spicer@healthprotectionsotland.org) v 18:48,
3. listopadu 2025. Přeposláno Raymondovi
McNabovi (r.mcnab@healthprotectionsotland.org)
v 10:30, 4. listopadu 2025**

Ray,
podívej se prosím na dva e-maily od ženy, se kterou jsem chodila na univerzitu. Je specializovaným

lékařem v Gartnavelu. Myslím, že si plete těžký případ chřipky (koneckonců je listopad...) s následnou sepsí / pravděpodobnou smrtí kvůli komplikujícím faktorům s něčím víc závažným. Nezaznamenala jsem žádné další zprávy o virech ze seznamu kategorie 1, takže si myslím, že o výskyt SARS/MRSA/Eboly se nejedná.

Jen mezi námi, tehdy na univerzitě se zhroutila. Úplně se zbláznila a musela si dát rok pauzu od studia. Myslím, že jí zemřel jeden z rodičů nebo něco takového. Každopádně je k takovým věcem celkem náchylná. Chci jí poslat e-mail, doporučit běžná protiinfekční opatření a říct jí, aby se ozvala, kdyby se ještě něco dělo. Dej mi vědět, jestli s tím nesouhlasíš.

Díky,
Leah

**E-mail od Raymonda McNaba
(r.mcnaab@healthprotectionsotland.org) Leah
Spicerové (l.spicer@healthprotectionsotland.org)
v 10:42, 4. listopadu 2025**

Díky, Leah.

Podle toho, co říkáš, se mi zdá, že to bude nějaká šílená bláznivka, která se snaží plýtvat omezenými zdroji a časem této instituce. O mé trpělivosti ani nemluvě. Prosím, ignoruj ji.

Ray

Catherine

Londýn, Velká Británie

Den 5

Vyzvedávání ze školky mi nikdy nešlo. Nerada se bavím se skupinkami lidí, které sotva znám. Cizí lidé jsou v pohodě, stejně jako přátelé – to se rozumí. Jen se prostě nedokážu k žádné skupince přidat, i kdyby šlo o život. Brána školky je plná stresujících příležitostí, jak říct něco hloupého nebo si přátelský pozdrav špatně vyložit jako zamávání ve stylu „Pojď si s námi promluvit!“, když se ve skutečnosti jednalo o „Teď zrovna se bavím s někým jiným, ale rád jsem tě na dálku vidět!“ Mám doktorát sociální antropologie, ale rozdíl mezi těmito dvěma zamáváním mi pořád uniká. Na druhou stranu mi vůbec neuniká, jak je to ironické

Posledních pár dní je vyzvedávání stresující z jiného důvodu. Všichni se mnou chtějí mluvit – ne proto, že by si mysleli, že jsem úžasná přebornice v konverzaci (ačkoli v to doufám). Ne, zdá se, že chtějí vrbu, která si vyslechne všechny jejich rostoucí obavy. Mor je jediná věc, o které se lidi baví, ačkoli jeden druhého ujišťujeme, že je hodně daleko. Jak daleko je to do Glasgow? 400, 500 mil? Jsme v naprostém bezpečí. Příslušné autority se o to brzy postarají. Jedna z dalších maminek – právnička – mi poslední tři dny rozhodným a neochvějným tónem, o kterém jsem si jistá, že ho používá v soudní síni, říká, že se absolutně není čeho obávat. Absolutně. Ničeho. Jestli se pokouší přesvědčit sama sebe, doufám, že se jí to daří víc než přesvědčování mě, protože v mém případě jen rozdmýchává paniku, kterou se snažím potlačit.

Jako by to bylo včera, co jsme slavili Noc Guye Fawkesa a zapalovali ohňostroje na svatého Josefa. Byl to večer plný párků v rohlíku, rukavic a nádherných fotek Anthonyho držícího nadšeného a růžolícího Theodora. Pamatuju se, že tehdy jsem se naposledy cítila opravdu uvolněná a šťastná v davu lidí – a to bylo teprve před pěti dny. Ve zprávách pořád slyším tlumené hlasy novinářů, kteří se zabývají *fakty*, ne *názory*. Fakta jsou ale sama o sobě čím dál tím víc znepokojivá. Vir, který napadá pouze muže. „Toto nebylo oficiálně potvrzeno, ale bylo to široce pozorováno při propuknutí nákazy v Glasgow, Edinburghu a na západním pobřeží Skotska,“ tvrdí ve zprávách.

Lámala jsem si nad tím hlavu a nenapadá mě ani jedna infekční choroba, která by postihovala pouze muže. V problematice infekčních chorob se samozřejmě nijak zvlášť nevyznám, ale i tak. Není to divné? Proč nikdo z nemocnice nebo z vlády nepotvrdí, jak je to divné? Svým způsobem by mě uklidnilo, kdyby někdo z vládního aparátu předstoupil před novináře a řekl: „K něčemu takovému ještě nikdy nedošlo – vůbec netušíme, co se děje.“

Beatrice, moje kamarádka „ze školky“, která je obvykle mojí společenskou záchránkyní, mě popadne za ruku a vyděsí mě.

„Beatrice!“ Posledních pár dnů posílala chůvu, aby za ni vyzvedla dítě. Uleví se mi, když vidím přátelskou tvář, ale úleva rychle zmizí. Je vyčerpaná a unavená.

„Stěhuju se do Norfolku. Zítra.“

„Cože? Co chceš udělat?“ zakoktám. Beatrice má v Norfolku dům na venkově, kde tráví maximálně čtyři víkendy v roce a po zbytek času ho pronajímá přes Airbnb.

„To ten virus. Nezní mi to dobře, Catherine. Objevil se i ve Streathamu. Odjíždím z města dřív, než bude pozdě.“

„Než bude pozdě na co?“

„Nemá smysl odjíždět, až dojde k nejhoršímu.“

Beatrice mě děsí. Je neklidnějším člověkem, jakého znám, ale teď vypadá a zní šíleně.

„Mám tři syny, Catherine. Dva bratry. Máma mi zemřela loni a táta je jediný rodič, který mi zbývá. Nechceme zůstat v Londýně, abychom zjistili, jak špatné to bude.“

Nevím, co říct. Proti tomu, co říká, nemám žádné argumenty – jen prázdná slova, která bych opakovala po ostatních matkách, a pocit zvracení, který se mi zvedá v hrdle, když pomyslím na svá vlastní čísla. Jeden syn. Jeden manžel. Žádná matka. Žádná dcera. Neskončilo by to pro mě dobře.

„Můžeš si něco takového dovolit?“ Konečně najdu slova, abych se zeptala na něco rozumného.

Beatrice se na mě podívá s výrazem, který se hodně podobá lítosti. „Proč myslíš, že jsme s Jeremym vždycky tak tvrdě pracovali, zlato? Proč myslíš, že žijeme tady? Mezi námi dvěma, po několik dalších pár let už nemusíme vůbec pracovat.“

Odběhne s kabelkou od Diora, kterou má pořád pověšenou na jednom rameni, aby vyzvedla Dylana z koutku pro děti v této tiché a laskavé školce Montessori v části jižního Londýna, o které jsem si právě uvědomila, že ji Beatrice považuje za hluboce pod svoji úroveň. Na rozdíl od ní nemám kam jít. Musím tu zůstat a čekat.

Amanda

Glasgow, Velká Británie

Den 9

Je počátek morové epidemie vhodnou chvílí na to, abych se rozvedla? Nebo bych ho měla jen zabít a vyhnout se papírování? Will, ten příšerný idiot, odešel do práce. *Věděl*, že to nemá dělat. Byla jsem opravdu opatrná.

Když jsem 3. listopadu na konci směny odcházela z nemocnice, svlékla jsem uniformu a prošla ve spodním prádle k nouzovému východu v šatně. Oblékla jsem si novou uniformu a pak odešla dveřmi, na kterých stálo VÝCHOD PRO PŘÍPAD NOUZE. Vůbec mě nezajímalo, že je to nouzový východ.

Jakmile jsem dojela domů a vystoupila z auta, ignorovala jsem vchodové dveře a zamířila do garáže, kde jsem se svlékla a oblečení spálila. Nahá jsem prošla domem a osprchovala se tak horkou vodou, jak jen jsem snesla. Taky jsem použila novou láhev sterilizačního mycího přípravku, kterou jsem vzala z nemocničního skladu. Ke klukům jsem se raději ani nepřibližovala a křičela na ně, když se o to z legrace pokoušeli oni sami. První noc, když jsem spala na skládacím lehátku v garáži, mi Will nevěřil. Následující ráno šel do práce, přestože jsem mu pod výhrůžkou smrti přikázala, aby tam nechodil – odešel předtím, než jsem se vzbudila. Ale když přišel domů, byl pobledlý šokem.

„Věřím ti,“ řekl. Teď už nám to nebude zhora k ničemu, chtěla jsem na něj křičet. Zbytečně se tomu vystavil. Šel zpátky do nemocnice. Do jediného místa v zemi s větším počtem nakažených těl než kdekoli jinde.

Do práce pak už nešel. Až do včerejška. Od onoho dne na pohotovosti, kdy tahle hrozná věc začala, uběhlo osm dní, a pořád mu nic nebylo. Inkubační doba nemůže trvat déle než pár dní podle rychlosti, s jakou se muži na pohotovost vraceli. Byli jsme v bezpečí – mimo nebezpečnou zónu, což stačilo k tomu, abych mohla sedět ve stejné místnosti jako Will a kluci a smála se s nimi něčemu, co dávali na Netflixu, aniž bych dostala infarkt pokaždé, když někdo z nich kýchnul. Ale můj pitomý manžel, který se toho 4. listopadu vrátil zpátky do práce a nějak se mu podařilo uniknout smrti, se o týden později rozhodl, že život v tomhle tichém předměstí v severní části Glasgow pro něj prostě není dost vzrušující.

„Bylo to kvůli dítěti,“ zakřičí na mě, když mi po jeho návratu konečně dojde pára. Byl pryč jen pár hodin. „Umřelo by, pokud bych mu nepomohl. Jsem teď jediným dětským onkologem v nemocnici.“ Neřekne, proč je jediným dětským onkologem, protože ví, že by mi tím odpověděl na všechny moje otázky a jeho argumenty by se staly absurdními. Je teď jediným dětským onkologem v nemocnici, protože ti dva zbylí zemřeli.

„V tomhle domě máš dvě děti,“ křičím vztekle. „Možná jsi lepší doktor než já, ale já jsem lepší rodič. Záleží mi víc na Charliem a Joshovi než na nějakém batoleti.“

Will se rozpláče. Nikdy předtím jsem ho nerozbrečela. Slova, která na něj chci zakřičet, mi uvíznou v krku. „Její matka mi zavolala na mobil. Prosila mě na kolenou – říkala, že umře. Nikdo ji v posledních osmačtyřiceti hodinách neposlal na chemoterapii. Ona je, ona je, já..., já prostě...“ Zbytek se ztratí ve vzlycích. Ačkoli jsem našťvaná, zoufale ho chci uklidnit, držet ho, pochovat ho a říct mu, že se nic neděje, že neexistuje chyba, která by se nedala napravit, a že mu odpouštím.

Tahle chyba se ale vrátit nedá. Nemůžu se manžela dotknout, protože jestli má na sobě vir, mohla bych ho dostat také a pak by bylo pravděpodobnější, že onemocní i naši chlapi. Nedokážu mu odpustit, pokud kvůli tomu kluci zemřou. Bezejmenné dítě bez tváře na nemocničním oddělení čtyři míle od nás není můj problém. Mí chlapi – Charlie a Josh, kterým na tvářích začínají rašit první chlupy, kteří mají hnědé oči, pihy a zvrásněná čela, když se soustředí na domácí úkoly – můj problém jsou. Nedokážu Willovi odpustit, že pro něj nejsou na prvním místě. Jsou tím jediným, na čem záleží.

„Spi v garáži. Ničeho se nedotýkej. Nic nedělej a nepřibližuj se k chlapcům. Jestli se pokusí vejít do garáže, zakřič na ně, jako by chtěli sáhnout na horkou plotnu.“

Will v odpověď jen zavzlyká a kývne hlavou.

„Miluju tě,“ řeknu. Pamatuju si ženu, kterou jsem viděla před pár lety na pohotovosti. Našla manžela, jak v ložnici visí ze závěsné tyče na záclony poté, co se hrozně pohádali. Šla do ložnice, aby se omluvila a urovnala to. Nikdy jsem o tom Willovi neřekla, ale od té doby, bez ohledu na to, jak moc se pohádáme, mu vždycky před odchodem z místnosti řeknu, že ho miluju. Mor si rychle bere jednoho muže za druhým. Nemusíme mu usnadňovat práci.

„Taky tě miluju. Je mi to líto.“

„Já vím, zlato. Ale nikdy ti to neodpustím.“

Lisa

Toronto, Kanada

Den 13

„Hele, zlato, tohle jsi viděla?“

Manželka na mě mává článkem ve vědecké sekci *New York Times*. Jsem zvyklá na to, že po mně občas chce, abych si něco přečetla, ale tohle je snad poprvé za patnáct let, kdy mi ukazuje vědeckou sekci čehokoli.

„Počátkem listopadu propukla v Glasgow epidemie agresivního kmene chřipky, která zasáhla desítky tisíc lidí ve Skotsku. Máme také zprávy o výskytu chřipky v Londýně, Manchesteru, Leedsu, Liverpoolu, Birminghamu a Bristolu. Neoficiální zprávy tvrdí, že tento kmen chřipky postihuje pouze muže. Zatím se neobjevily žádné zprávy o ženách, které by touto chorobou trpěly. Zdá se, že smrtnost je mnohem vyšší než v případě běžné chřipky. Doposud je hlášeno přes 5000 úmrtí.“

Přes 5000 mrtvých? To je na chřipku hodně. A to jen za několik týdnů?

„Počkej,“ řeknu, zatímco se snažím si vzpomenout. „Říkala jsi, že postihuje pouze muže?“

Margot rozhodně přikývne. „Jo.“

Posadím se vedle ní a zamyslím se. „Jen muže? Chřipka? To je dost zvláštní. Nikdy jsem o ničem takovém neslyšela.“

„Já taky ne,“ souhlasí Margot. Rozdíl mezi námi je ten, že Margot je profesorkou renesanční historie, která jako vedlejšíak píše romantické romány. Ani v jednom z těchto povolání se chřipkové kmeny příliš neřeší, pokud to tedy nemá skoro-ale-ne-úplně zabít hrdinu příběhu. Ale